

5.SZ. ÖZIKE BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAM

2026.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	2
1. BÖLCSŐDE ALAPADATAI	3
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -ÉS RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	4
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók	4
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnnyal kapcsolatos szabályzók	4
2.3. Módszertani szabályzók	5
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	6
3.1. Az alapellátás célcsoportja	6
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	6
3.3. Ellátandó terület	7
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	8
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	8
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	11
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK	12
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	13
7. NEVELÉSI- GONDOZÁSI FELADATOK	15
7.1. Alapellátásban	15
7.1.1. Alapelvek	15
7.1.2. Nevelési célok	18
7.1.3. Nevelési feladatok.....	18
7.1.4. Bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	19
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	30
8.1. Az igénybevétel módja.....	30
8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció	31
9. TÁJÉKOZTATÁS	32
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	33
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	35
11.1. Kisgyermeknevelők.....	35
11.2. Bölcsődei dajkák	36
11.3. Konyhai dolgozók	36
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	37

BEVEZETÉS

Az 5 sz. Ózike Bölcsőde a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény egyik tagintézményeként működik városunkban, a belvárostól távolabb, lakótelepi házak ölelésében. Nevelésünk, gondozásunk a családi gondoskodással együtt, azt kiegészítve szolgálja a ránk bízott kisgyermek egészségesebb testi, lelki fejlődését. Fontosnak tartjuk, hogy a hozzánk beíratott gyermekek a lehető legjobb ellátásban részesüljenek és gyermekszerető, lelkiismeretes, szakemberek vegyék körül őket. Ennek megvalósulása érdekében célkitűzésünk, hogy szakmailag felkészült, tapasztalt, megfelelő empátiával és toleranciával rendelkező dolgozók segítsék a gyermekek napközbeni ellátását. Mindig igyekszünk megfelelni a kihívásoknak, ezzel növeljük a szülők bizalmát, elégedettségét.

1. BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	5 sz. Ózike Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 31.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	76
Telefon	06-42-310-910+36-30-326-8174 +36-30-261-3445
E-mail	ozikebolcsi@gmail.com
Honlap	http://gyermekjolezialapellatas.hu/bolcsodek
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com

2.KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -ÉSRELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.

- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_suu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak

- Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
- Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf
- A bölcsődei, mini bölcsődei ellátás szabályai és feltételei -Magyar Bölcsődék Egyesülete(2024)

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely a családban nevelkedő 20 hetes kortól 3 éven aluli kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jólétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalat-szerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíti a harmonikus fejlődést.

Az a bölcsődés gyermek, aki a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A bölcsőde vállalhatja a hat éven aluli sajátos nevelési igényű gyermek nevelését, gondozását, amennyiben az ellátáshoz szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

Bölcsődei szabad férőhelyek esetén az alapellátáson túl időszakos gyermekfelügyelet biztosítására is sor kerülhet térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként - ezt bármely család igénybe veheti. Az alapellátáson túli időszakos gyermekelhelyezés díját a fenntartó határozza meg. Az időszakos gyermekfelügyeletet során alkalmazzuk a fokozatos szülővel történő adaptációt. Figyelembe vesszük a bölcsődei nevelés alapelveit és biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételeket.

3.3 Ellátandó terület

3.3.1. Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye székhelye, 1990 óta megyei jogú város. Székhelye a Nyíregyházi járásnak is. Az ország hetedik legnagyobb városa, több mint 116 600 lakossal. A 0-3 éves korosztály meghaladja a 4000 főt. Vonzó turisztikai célpont. A város határait igen tág keretben szokták érteni, mivel ide sorolják a közelben fekvő bokortanyákat is. Nyíregyháza és térsége gazdasági és társadalmi mutatói megfelelnek az országos átlagnak.

A bölcsőde rövid története:

Az 5. Sz. Bölcsőde Nyíregyháza Vécsey köz 31. sz. alatt először 1965. április 01-én 50 férőhellyel nyitotta meg kapuját.

A gyermeklétszám növekedésével egyre több igény volt a bölcsődei ellátás iránt és két gondozási egység hozzáépítésével (bővítés 1975-1977-ig 40 férőhely)

Emeletráépítés történt 1977-ben, ahol a dolgozók szociális helyiségei lettek kialakítva.

1978. április 01-től 90 férőhely állt a gyermekek rendelkezésére négy gondozási egységgel.

A bölcsőde 1978. április 01-től 1985. augusztus 31-ig Megyei Módszertani Bölcsődéként működött.

1981. április 16-tól férőhelye 80-ra,

1986. január 01-től 100-ra módosult.

A bölcsőde épületében egy gondozási egységet az önkormányzat a Szociális Gondozási Központnak adott át és 1988. december 14-től működik a 6. sz. Idősek Klubja.

1989. január 01-től a bölcsőde 80 férőhelyessé változott három gondozási egységben.

1990. december 10-től 60 kisgyermeket tudott fogadni.

1998. június 04-től 5. Sz. ŐZIKE BÖLCSŐDE az intézmény hivatalos neve.

2010. november 30-tól napjainkig 76 férőhellyel működik.

Az 5 sz. Őzike Bölcsőde Nyíregyházán, az Érkert lakóközterben, emeletes házak szomszédóságában, gyorsforgalmi úttól távol, zaj és füstmentes, nyugodt környezetben helyezkedik el, ami autóbusszal és gépjárművel könnyen megközelíthető. A bölcsőde a Szarvas utcával párhuzamosan, a zsákutca végén található, ezért a gépkocsik parkolási lehetősége korlátozott. Tájéolása DK irányú, a Pitypang Óvodával és Vécsey Károly Általános Iskolával szomszédos.

Három gondozási egységből és hat csoportszobából álló intézmény. A bölcsőde indulásától, 1965-től törekszik a magas színvonalú szolgáltatásra. Igyekszünk megfelelni a kihívásoknak, ezzel növelni a szülők bizalmát, elégedettségét a bölcsődével szemben. Bölcsődei férőhelyek száma: 76 fő.

A telek nagysága 3370 m², melyből a bölcsőde alapterülete 1120 m², a zöldövezet 1250 m² és a terasz 1000 m². Egész évben folyamatos az igény a bölcsődei ellátásra. A jelentkező gyerekek többsége a környező panel negyedből érkezik a bölcsődénkbe, de a város minden részéből jelentkeznek szülők, akik már korábban is kapcsolatban álltak az intézményünkkel (a szülő idejárt, testvér vagy rokon gyerek gondozottunk volt). A bölcsődénkbe jelentkező gyermekek szülei egyre nagyobb elvárást támasztanak az intézményünkkel szemben, amelynek lehetőségeinkhez mérten igyekszünk megfelelni.

3.3.2. Nagycserkesz: Ellátandó területhez tartozik még Nagycserkesz község, amely a megyeszékhelytől 15 km távolságra helyezkedik el. Lakosságának száma csaknem 1700 fő.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

A bölcsődénkben dolgozó kisgyermeknevelők és az ő feladatuk ellátását segítők összehangolt, szervezett munkája, kapcsolata teszi eredményessé a kisgyermek napközbeni ellátását. A minőségi munka irányításáért maga a bölcsődevezető felel. Elkötelezettek vagyunk az iránt, hogy munkánkat valamennyi munkatárssal karöltve, a jó minőség szellemében végezzük, és folyamatosan a legjobb tudásunk szerint igyekszünk tökéletesíteni.

A családokkal való kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan alkalmazni ezeket.

Családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel. Az újonnan felvett gyermekeknél a családlátogatás - a lehetőségekhez mérten, és előzetes megbeszélés alapján – a beszoktatás előtt történik. Célja, a gyermekkel való ismerkedés, valamint a szülőkkel történő jó kapcsolat kialakítása. A „saját” kisgyermeknevelő és a társ-kisgyermeknevelő otthonában keresi fel a leendő bölcsődés gyermeket és családját, ahol a szülők jelenlétében ismerkedhetnek egymással. Ez a találkozás módot ad arra, hogy a kisgyermeknevelő megismerje a gyermek eddigi életét, szokásait, egyéniségét, megfigyelje a gyermek számára biztosított mozgás- és játékterületet, a játékait. Információkat szerez a gyerek napirendjéről, étkezési módjáról, önállóság szintjéről, a családban elfoglalt helyéről, valamint benyomást szerez számos olyan körülményről, amely hatással lehet a mozgás-, figyelem- és értelmi fejlődésére. A szülő és a gyermek is megismerhetik a kisgyermeknevelőt. Az otthoni környezetben a szülők oldottabban

beszélhetnek nehézségeikről, választ kaphatnak kérdéseikre. A családlátogatás során kialakult kapcsolat tehát segítséget nyújthat a szülőknek, a gyerekeknek és a kisgyermeknevelőnek.

Beszoktatás (adaptáció)- szülővel történő fokozatos beszoktatás

A bölcsődei nevelés fontos feladata megelőzni, illetve csökkenteni azokat a nehézségeket, amelyekkel a gyermek bölcsődébe kerülésekor találkozhat: elválás az otthoni környezettől, az anyától, osztozkodás a kisgyermeknevelő figyelmén, a játékszereken. Az elszakadás okozta megrázkódtatás a szülővel történő fokozatos beszoktatással csökkenthető. A két héti tartó folyamat alatt a „saját” kisgyermeknevelő fokozatosan átveszi az anyától vagy az apától a gondozási műveleteket, ahogyan a szülő eteti, tisztázza, altatja gyermekét, hogy ezzel is csökkentse a változás okozta nehézségeket a gyermek életében. A szülővel történő fokozatos beszoktatás során a kisgyermeknevelő feladata nemcsak a gyermeket, hanem a szülőt is átsegíteni a krízisen. A gyermek bölcsődébe kerülése kisebb-nagyobb változásokat jelent a család életében, ráadásul a gyermektől való elválást még büntudat is nehezíti. Egyrészt nehezen engedi el gyermeke kezét, aggódik miatta, másrészt megkönnyebbül, mikor gyermekét átadja a kisgyermeknevelőnek, hiszen tudja, gyermeke biztonságban, jó helyen van és így könnyebb a visszatérés a munkahelyére, a munka világába. Ezt a feszültségekkel teli ambivalens lelkiállapotot oldhatja fel a kisgyermeknevelő, melyhez elengedhetetlen az empátia és a tolerancia.

Napi kapcsolattartás

A beszoktatást követően a naponkénti találkozások – a reggeli bejövetel és a délutáni hazamenetel – igen nagy szerepet játszanak a bizalmi kapcsolat elmélyítésében, meghatározzák az együttműködés minőségét. Fontos, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult személyes kapcsolat, őszintén tájékoztató, segítőkész legyen, és együttesen megoldásokat keressenek.

Reggel általában a szülő tájékoztatja a kisgyermeknevelőt:

- éjszakai alvásáról,
- az ébredés körülményeiről,
- a reggeli lebonyolításáról,
- arról, hogy milyen a gyermek hangulata,
- a gyermekre jellemző egyéni igényekről, az aznapi pszichés állapotától függően: szobatisztaság, alvás, étkezés.

A délutáni hazamenetelkor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt:

- az étkezésekkel kapcsolatos tapasztalatairól,
- a gyermek mivel töltötte napja nagy részét,
- milyen hangulata volt,
- a délutáni alvásáról,
- új szokásairól.

A gyermekkel törődő, fejlődéséért felelősséggel tartózó kisgyermeknevelő nemcsak a pozitívumokat, hanem a kedvezőtlen információkat is elmondja, hiszen ezt a gyermek érdeke úgy kívánja. A szülő számára őszintévé, hitelessé válik a kisgyermeknevelő, ha korrekt, tapintatos magatartással tud olyan problémát közölni, amire mind neki, mind a szülőnek kötelessége odafigyelni és megoldást találni.

Egyéni beszélgetés

A kisgyermekfejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, vagy a bölcsődevezető.

A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

Szülőcsoportos beszélgetés

A szülőcsoportos beszélgetések tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelőinek vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedésszerep bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet

A szülők általános és az adott gyerekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyerekeket érintő, a szülőkkel közösen hozandó döntések előkészítését szolgálja.

Augusztusban a bölcsődébe jelentkezett gyermekek szülei részére szervezzük, a beszoktatás, a házirend, a napirend, és a bölcsőde életéről tájékoztatjuk a megjelenteket.

Októberben minden bölcsődébe járó gyermek szüleinek tartunk szülői értekezletet, ahol a bölcsőde nevelési-gondozási programjával ismerkedhetnek meg, illetve a szülői munkaközösségi és az érdekképviselői tagok megválasztására is ekkor kerül sor.

Április hónapban tájékoztató jellegű értekezletet tartunk a leendő óvodások szülei részére, illetve egyéb bölcsődével kapcsolatos kérdéseket szoktunk megvitatni. Ilyenkor beszéljük meg

az évek óta megrendezésre kerülő Családi nappal kapcsolatos eseményeket is. Ezek a szülői értekezletek gyakran folytatódnak szülőcsoportos beszélgetésként, hiszen az értekezlet után egy-egy téma felvetése kerül megbeszélésre pl. szobatisztaságra nevelés, étkezés. Ilyenkor a szülői értekezlet ideje hosszabb ideig is eltarthat.

Indirekt kapcsolattartási formák

Hirdető tábla

A hirdető táblák a gyermek öltözőkben vannak elhelyezve, ahol a szülők naponta informálódhatnak. Itt tájékoztatjuk a szülőket minden családot érintő aktuális programról, változásról, valamint a bölcsődével kapcsolatos fontos tudnivalókról. A Szakmai program, a Napirend, a Házirend és a Heti étlap is itt van kihelyezve.

Internet

A közösségi oldalak megjelenése és elterjedése szintén egy lehetőség a kapcsolattartásra. A szülők előszeretettel keresik egymást a csoportba járó gyerekek szüleivel és a kisgyermeknevelőikkel ezeken az oldalakon. Gyakran kérdeznek és üzennek a gyerekekkel kapcsolatban (pl. betegség esetén) akár a bölcsőde e-mail címén is. További információt a bölcsőde honlapjáról szerezhetnek a szülők <https://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek/5-sz-ozike-bolcsode/>.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztását, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

- Bölcsődék, Óvodák
- Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ
- Nemzeti Élelmiszerlánc- Biztonsági Hivatal
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Szociális és Köznevelési Osztálya
- Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal,
- Magyar Bölcsődék Egyesülete

- Az Ózike Bölcsőde alapfeladatainak sérelme nélkül – a hatályos jogszabályokkal összhangban részt vesz duális képzésben, illetve gyakorlati képzési helyszíneként szakmai együttműködést alakít ki szakképző intézményekkel és egyéb, jogszabályban meghatározott képző szervezetekkel. A bölcsődevezető szakmai feladatot vállal a fiatal szakemberek képzésében, a bölcsődei gyakorlatok koordinálásában és a bölcsődében dolgozó mentorok folyamatos felkészítésében. Koordinálja a hallgatók szakmai gyakorlatát az elméleti tudásuk gyakorlati kivitelezésében. A gyakorlatvezető kisgyermeknevelők a bölcsődevezetővel közösen egyéni értékelést készítenek, véleményezik a hallgató által elkészített, a tantárgy teljesítéséhez szükséges házi dolgozatokat, segítik, támogatják a tanulókat az elméleti tudásuk gyakorlati kivitelezésében.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

A bölcsőde személyi feltételei

A gyermekek nevelését és gondozását szakképzett kisgyermeknevelők végzik. Az ideális kisgyermeknevelő jellemzője az érzelmi melegség, a „gyermekszeretet”. A gyermekszeretet a bölcsődénkben nevelt gyermekek érdekeit figyelembe véve, határozottságot nem nélkülöző, gyermekközpontú, érdeklődő, biztonságot nyújtó viszonyulást jelent. A gyermek a kisgyermeknevelőre biztos pontként tekint, közelséget keres nála. A kölcsönös kötődés, mindkét fél részéről ragaszkodással jár. Az Ózike Bölcsődében a gyermekek nevelését és gondozását 15 fő kisgyermeknevelő látja el.

Kisgyermeknevelők végzettsége:

csecsemő és gyermekgondozó
 csecsemő- és kisgyermekgondozó
 kisgyermek gondozó nevelő
 alapfokozat BA Csecsemő- és kisgyermeknevelő

A kisgyermeknevelők munkáját segítik:

szakképzett bölcsődei dajkák
 élelmezésvezető szakképesítésű dolgozó
 szakképzett szakácsnő
 konyhai kisegítők
 mosónő
 udvari munkás

Azok a bölcsődei dolgozók, akik nem kisgyermeknevelői munkakörben dolgoznak, akkor

tudják eredményesen segíteni a munkát, ha ismerik a szerepüket a bölcsőde egészében. Olyan empatikus képességgel kell rendelkezniük, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy megfelelő társaik legyenek a kisgyermeknevelőknek.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

Épület:

A tetőszerkezet 2008. évben lett kicserélve.

2010-ben nyílászáró csere, külső épületszigetelés történt.

2015-ben fűtés-korszerűsítésre került sor,

2016-ban három gondozási egység teljes körű felújítása valósult meg.

Az intézményben 2018-as TOP-6.2.1.-NY2017-00001 pályázat keretén belül a bölcsődében nagy felújításokat hajtottak végre. Belső nyílászárócsere, lambéria modernizálása, beépített szekrények cseréje, mozgáskorlátozott WC kialakítása, folyosó oldalfalának burkolása, irodahelyiségek padlózatának korszerűsítése. Konyha, mosókonyha teljes körű felújítása, korszerűsítése. Eszközbeszerzésre is sor került (konyhai felszerelés, takarítógépek, játékeszközök, szőnyegek).

A bölcsőde Nyírtávhő által üzemeltetett gázkazánnal rendelkezik, ők szolgáltatják az épület fűtés és meleg víz ellátását.

A bölcsőde alapterülete 1120 m² három gondozási egységből, és hat csoportszobából áll.

- Napocska csoport
- Katica csoport
- Pillangó csoport
- Micimackó csoport
- Nyuszi csoport
- Mókuska csoport

Férőhelyeinek száma: 76 fő

Igyekszünk úgy kialakítani a kisgyermeket körülvevő környezetet, hogy az épület, a játszóudvar és egyéb helyiségek a jogszabályi és szakmai előírásoknak, a csoportba járó kisgyermek létszámának, életkorának megfelelőek, biztonságosak legyenek és segítsék a bölcsődei nevelés-gondozás megvalósítását. A szobákat úgy rendeztük be, hogy a gyerekek egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játékgényüket kielégíthessék, kedvükre játszhasanak társaikkal és kisgyermeknevelőikkel. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe vesszük. A

gyerekek mindennapi tevékenységéhez, a játékhöz minőségi és mennyiségi játékok minden korosztálynak bőségesen a rendelkezésére állnak.

A bölcsőde tárgyi felszereltsége

- *Gyermeköltöző:* alapterülete és felszereltsége az előírásnak megfelelő. Kielégíti a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit. 2018-ban a gyermeköltöző szekrényeinek cseréje megtörtént.
- *Fürdőszoba:* 2018-ban a fürdőszoba majdnem teljes körű felújításon esett át (kis WC, mosdó- csaptelep, beépített szekrény cseréje). Az épület adottságai nem teszik lehetővé két gondozási egységben az átláthatóságot. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő.
- *Csoportszobák:* Egy gondozási egység két csoportszobából áll, amelyek duplaszárnyú, üveges ajtóval kapcsolódnak egymáshoz. A gondozási alapterületük az előírásnak megfelelő. Berendezésüknél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit, pedagógiai- és egészségügyi szempontjait is figyelembe vesszük. Játék készletünk változatos és bőséges. A csoportszobákban funkciószarkok vannak kialakítva pl.: babakonyha, szerelőpult, puhasarok. A szekrények nyitott polcain a gyermekek számára elérhető helyen építő játékok, kisautók, Montessori tornyok, könyvek és az alkotó tevékenységhez szükséges eszközök is megtalálhatóak. 2018-ban a beépített szekrények cseréje megtörtént, a fal burkolatot modernizálták, minden csoportszobában új szőnyegek lettek elhelyezve.
- *Vezetői iroda:* Itt fogadjuk az intézményünkbe érkező szülőket, valamint itt zajlanak a szülőkkel és a dolgozókkal az egyéni megbeszélések. Az elektronikus levelezés és adatszolgáltatás is itt történik. Az irodák helyisége 2018-ban teljes körű felújításon esett át (festés, beépített szekrény korszerűsítése, laminált padló cseréje).
- *Gazdasági, ill. ételmezésvezetői iroda:* Itt történik a bölcsőde gondozottjainak az ételkészítése, az áru megrendelése és a napi létszámnak megfelelően a nyersanyag-kiszabot elkészítése. Ez a helyiség is felújításra került (beépített átépítés, laminált padló cseréje).
- *Mosó-vasaló helyiség:* 2018-ban a mosoda-vasaló helyiség teljes körű felújításon esett át, aljzat és falburkolat cseréje történt. A helyiség előírásoknak megfelelő.
- *Főzőkonyha:* jelenleg 130 adagos. 2003. január 1-től bevezettük és alkalmazzuk a HACCP rendszert. 2018-ban teljes körű felújításon esett át, aljzat-, falburkolat cseréje történt, beépített szekrények korszerűsítése zajlott. Konyhai eszközök is beszerzésre kerültek (nagy konyhai robotgép, tűzhelyek, gázszámolyok, illetve nagy elektromos tűzhely). Mindemellett a konyhában szellőztető rendszert építettek ki.

- *Hűselőkészítő, szárazáru raktár, zöldségraktár és előkészítő:* az előírásoknak megfelelőek.
- *Szociális helyiségek:* 2018-ban kialakításra került egy akadálymentesített WC. Az 1-2 csoporton biztosították az akadálymentes közlekedést, illetve az igazgatási rész megközelítését. a férfiöltöző, zuhanyzó és mosdó (a földszinten), a női öltöző (az emeleten), két zuhanyzó és három mosdó biztosítja a dolgozók öltözési lehetőségét.
- *Játzókert:* gyermekközpontú, nagy- tágas, forgalmas úttól távol, három részre tagolt. Rögzített és bőséges mobil mozgásfejlesztő játékok segítik egész évben a gyerekek szabad levegőn való játékát. Az árnyat adó fáink védelmet nyújtanak a tűző nap melege ellen. 2018-ban eszközbeszerzés valósult meg, udvari fajátékok kerültek beszerzésre (fa kismozdony, kerti pad, homokozó árnyékoló). 2025-ben a játszóudvarra fix kis faházakat és kismozdonyokat telepítettek, melyek színesebbé teszik az udvart és a kisgyermekek vidáman használják azokat.

7. NEVELÉSI- GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. Alapellátásban

7.1.1. Alapelvek

A család rendszerszemléletű megközelítése

Ennek a lényege, hogy a család működésének rendszerét megértjük és átlássuk, legfontosabb szempont a család megismerése. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas szintér a kisgyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. A kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése, jelzése.

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermeknevelés elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőségeink szerint erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében és gondozásában. Szükség esetén lehetőségeinkhez mérten törekszünk a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek

értelmében fontosnak tartjuk a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei életbe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A gyermeket-mint fejlődő személyiséget- a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye, ráutaltsága miatt különös védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelők a gondozás minden helyzetében nevelőmunkát is folytatnak, melynek során társadalmi szabályokat, értékeket közvetítenek a gyermek felé. A gyermekek nevelésének lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre. A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és annak családjára is, ebből kifolyólag a kisgyermeknevelő felelős tudásának szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciájának fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A személyi- és tárgyi környezet állandósága, a „saját” kisgyermeknevelői-rendszer, a felmenőrendszer, a csoport- és helyállandóság növeli a gyermek érzelmi biztonságát. Minden gyermeknek van „saját”kisgyermeknevelője. Ő szoktatja be és a bölcsődében töltött idő alatt ő gondozza és neveli a gyermeket. A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, számon tartja az újabb fejlődési állomásokat, a MINIPED online rendszerben pedig havonta, illetve három havonta digitális formában dokumentálja azokat.

A folyamatos napirend biztosítja a gyermek számára a tájékozódási lehetőséget, a stabilitást, a kiszámíthatóságot, és ez növeli a biztonságérzetét. A biztonság nyújtása magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

A fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területén érvényesülnie kell, mely hozzásegíti a kisgyermeket az alkalmazkodáshoz, a változások elfogadásához, az új dolgok megismeréséhez

és a jó szokások kialakulásához.

Az egyéni bánásmód érvényesítése

A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése, biztosítva ezzel a pozitív én-kép kialakulását.

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása. A kisgyermeknevelő szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával segíti a gyermeket, figyelembe véve az életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát. Fontos, hogy a gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek, vallási, nemzetiségi/etnikai kulturális hovatartozását, s lehetőség szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, támogatja a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek aktív résztvevője legyen a gondozási helyzeteknek. A biztonságos és tevékenységre motiváló környezet megteremtésére törekszünk. A kisgyermeknevelők a gyermekek próbálkozásaihoz elegendő időt biztosítanak, továbbá nagy hangsúlyt fektetnek a gyermek ösztönzésére, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítésére. A gyermek felé irányuló szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat. Kisgyermeknevelőink biztosítják az élményszerzés lehetőségét, és példamutatásukkal, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, a gyermekek próbálkozásainak bátorításával segítik a tanulást.

A gyermeki kompetencia készítés támogatása

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a kisgyermeknevelők - a közöttük lévő személyiségbeli különbség tiszteletben tartásával - a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértsenek. Az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében

nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék. A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért ezek támogatása kiemelt jelentőséggel bír. Biztosítani kell a különböző tevékenységeken keresztül, hogy a kisgyermek élményekhez, tapasztalatokhoz jusson és átélhesse a spontán tanulás örömét, kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzéssel segítve önálló kezdeményezését, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényét.

7.1.2. Nevelési célok

Célunk a bölcsődés korú gyermekek szakszerű nevelése és gondozása. Igyekszünk segítséget nyújtani ahhoz, hogy a gyermekek jól felszerelt, esztétikus környezetben tölthessék idejüket, amíg szüleik távol vannak.

A gyermekek nevelését, gondozását megfelelő szakmai képzettséggel rendelkező szakemberek végzik. Biztosítani szeretnénk a gyermekek életkorának, fejlettségének, egyéni szükségleteinek megfelelő érzelmi-, értelmi-, mozgásfejlődését. A biztonságos környezet lehetőséget ad új tapasztalatok gyűjtésére, kísérletezésére, felfedezésére, más gyermekekkel való kapcsolatteremtésre, örömteli játékra. Törekszünk arra, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körülöttük lévő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Segítjük őket abban, hogy elsajátíthassák a társadalmi együttélés alapvető szabályait, amelyek elősegítik a társadalomba való beilleszkedésüket.

7.1.3. Nevelési feladatok

A bölcsődei nevelés feladata a gyermek testi–és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségének megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és a bölcsődei nevelésnek összhangban kell lennie. Törekedni kell az egymás közötti egyenrangú kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolatra, mely elengedhetetlen feltétele a kisgyermek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, segítve ezzel a kisgyermeknevelőt az egyéni bánásmód kialakításában.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges az egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása, a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése. Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultur-higiénés szokások kialakulásának segítése. Szükség esetén speciális szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása. A betegségek megelőzése érdekében naponta biztosítjuk /az időjárás függvényében/ a megfelelő időtartamú szabadlevegőn való tartózkodást, a gyermekek életkorának megfelelő étrendet, melynél fontos szerepe van a vitaminellátásnak.

Érzelmi fejlődés és társas kompetenciák fejlesztése

A derűs légkör biztosítása, az adaptációval járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az átélt nehézségei feldolgozásában. A kisgyermeknevelő és a gyermek közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése. Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzeteiben, az én tudat egészséges fejlődésének segítése. A társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése. Megteremteni a lehetőséget a kisgyermeknevelő és /vagy a társakkal történő közös élmények szerzésére. A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Már születéskor minden érzékszerv működőképes, de megfelelő ingergazdag környezetet kell biztosítanunk ahhoz, hogy az érzékelést és az észlelést tapasztalhassák a gyermekek. A kíváncsiságukból fakadó megismerési folyamatok elősegítik a gyermekek képességeinek fejlődését. Fejlődésükben alapvető jelentőségű a játék, ami személyiségüknek tükrözője, és fejlesztésüknek eszköze. A mindennapok alkalmával szerzett ismereteket hasznosítják a játékukban, és utánozzák az őket körülvevő felnőtteket. Ezért a példamutatás egyik legfontosabb feladataink közé tartozik.

A gyermek életkorának, érdeklődésének, megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása. A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzet-megoldási minták nyújtása. A gyermek tevékenységének támogató–bátorító odafigyeléssel történő kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben. Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása, ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése.

7.1.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Tanulás

A különböző ismereteket a gyermekek játékos cselekvések közben sajátítják el.

A bölcsődében a legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenység a JÁTÉK. A játéktanulás a kisgyermek elemi szükséglete. Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és a cselekvés összekapcsolódása. A gyermekeknek meg kell tanulniuk a helyes viselkedés az együttélés elemi szabályaihoz alkalmazkodó kifejezéseket, magatartásformákat. Ezek mindennapi élethelyzetben előfordulnak. Megtanulják pl. érkezéskor, távozáskor üdvözölni egymást, alkalmazzák a „Kérem!”, „Köszönöm!” kifejezést, megmondják a nevüket stb.... A tanulást kötetlen tanulási folyamatnak nevezzük, ahol az egyik gyermek előbb, a másik később érik meg a kisebb feladatok elsajátítására. A sikert dicsérettel jutalmazhatjuk. A tanulásban sok-sok gyakorláson keresztül érhetnek el a gyermekek sikereket.

Kisgyermeknevelők tanulással kapcsolatos feladatai

A bölcsődés korú gyermekeknek a tanulásban nagy szerepe van az utánzásnak. Ez fokozza a felnőttek felelősségét, hisz minden tevékenységünk, megnyilvánulásunk minta a gyermek számára. A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A kommunikációs helyzetek a beszélgetés, kérdés, közlés, elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. A spontán tanulási helyzetek mellett szükség van a kisgyermeknevelő által tervezett tanulásra is, pl. színek, formák, természet megismerésére. Az a szerencsés és kívánatos, ha maga a tevékenység vonzza a gyermeket, a tanulás öröme, élménye motiválja.

Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A nevelésnek, az ismeretek átadásának legfontosabb területe a gondozás. A kisgyermekek egészséges fejlődésének, boldog, aktív, tevékeny életének elengedhetetlen feltétele a gondozás adta nevelési lehetőségek kiaknázása. Csak az egyéni gondozás során nap, mint nap újra erősödő személyi kontaktus nyújthatja a felnőtt és a gyermek összetartozásának, együttműködésének élményét. Ennek alapján jöhet létre a gyermeknek olyan érzelmi biztonsága, amelyben valóban aktív és tevékeny tud lenni. Fontosnak tartjuk, hogy a gondozási műveletekre elegendő időt biztosítsunk, hiszen a legjobban szervezett gondozási tevékenység is csak akkor lehet pozitív, ha a gyermek aktív résztvevője lehet a gondozási helyzeteknek, ami egyben a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele is. A gyermek jó közérzettel, és

örömmel próbálkozik, ha közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a kisgyermeknevelőink pozitív megerősítéssel, dicsérettel jutalmazták. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak a személyiség alakulására. A jól szervezett, rugalmas és folyamatos napirendünk a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, továbbá megteremti az önállóság és az aktivitás lehetőségét. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események – öltöztetés, tisztázás, étkezés, alvás - a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg, s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt.

Kisgyermeknevelők gondozással kapcsolatos feladatai

- szeretet, empátia,
- megfelelő légkör biztosítása
- a gyermek próbálkozásaihoz kellő idő biztosítása,
- önállóság elősegítése,
- hívás, kérés, kivárás,
- a gyermek kompetenciájának figyelembevétele,
- lágy mozdulatok
- személyre szóló beszéd, ismeretnyújtás,
- helyes technika, egységes módszerek,
- gondozási sorrend.

Öltöztetés

A testséma kialakulásának és fejlesztésének, valamint az önállóságra nevelésnek fontos területe. Kisgyermeknevelőink arra törekednek, hogy a gyermek megszeresse, sőt idővel önállóan öltözködjön, vetkőzzön. Ezért az együttműködés kérésével - például, hogy nyújtsa a lábát, forduljon meg, - lehetővé teszik, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően minél aktívabban részt vegyenek az öltözködésben. A türelmes kivárással pedig lehetőséget kap a gyermek az önálló próbálkozáshoz. Az öltözködés, mosakodás, fésűlködés és tisztálkodás során a gyermek megismeri testrészeit is, vagyis kialakul a testséma, melynek fontos szerepe van a pozitív én-kép, az önelfogadás kialakulásában. A gyermek szépérzéke és ízlése is fejlődik, hiszen megnézheti magát a tükörben, a felnőtt pedig elmondja, hogy milyen jól áll neki egy-egy szín vagy ruhadarab.

Kisgyermeknevelők öltöztetéssel kapcsolatos feladatai

Mint minden gondozási művelet során, itt is fontos, hogy a kisgyermeknevelő figyelembe vegye a gyermek egyéni sajátosságait, pl. egy fázósabb gyereket másképpen kell öltöztetni, mint egy izzadásra hajlamos gyermeket. A kisgyermeknevelők mindig csak annyit segítenek, amennyire a gyermeknek szüksége van, pl.: kibontja és meglazítja a cipőfüzőt, de kivárja, amíg a gyermek leveszi a cipőjét.

A folyamatos kommunikáció során információkat, ismereteket szerez a gyermek, pl.: a ruhadarab nevééről, színéről, azért adunk rá meleg ruhát, mert fázik, vagy azért vesszük le róla, mert melege van.

Étkezés

A gyermekek számára napi négyeszeri étkezést biztosítunk (reggeli, tízórai, ebéd és uzsonna). A kisgyermekek táplálkozása is nagyon sok nevelési lehetőséget rejt magában. Az étkezések közben elsajátíthatják a gyermekek a helyes étkezési szokásokat, a kulturált étkezés szabályait. Megismertetjük őket az egészséges ételekkel, az ételek nevével. Az ízléses tálalással a gyermek szépérzékét fejlesztjük. Kisgyermeknevelőink mindig szem előtt tartják, hogy a gyermekek saját étvágyuk szerint fogyasszanak az ételből. Ezáltal elősegítik, hogy amit szeret, abból szívesen, jóízűen fogyasszon, de nem erőltetik, amit nem szeret, viszont a számára ismeretlen ételeket és ízeket a kisgyermeknevelő biztatására megkóstolja. A jó hangulatú, derűs étkezések az önállóságot is elősegítik. Mind a napirend, mind az étkezési sorrend abban játszik nagyon fontos szerepet, hogy a gondozási műveletek, az étkezés időpontjai is minden nap közel azonos időpontban kerülnek egy-egy gyermeknél sorra. A kanál önálló használatát az ún. „kétkanalas” módszerrel vezeti be. Az egyik kanállal a gyermek önállóan próbálkozik, a másikkal pedig a felnőtt eteti, próbálkozásainak elegendő időt biztosítva. Ebben a korban a gyermekek az önállóság és a fejlettség különböző fokán állnak, így szinte „névre szólóan” étkeztetjük a gyermekeket, például: pépesítve, darálva, apró kockában, szeletben, kiskanállal, nagykanállal, kétfülű bögre használatával, stb. Az aprólékos előkészület érdekében a konyhai dolgozók és a kisgyermeknevelők szorosan együttműködnek. Mivel a bölcsődénk saját konyhával és szakácsnővel rendelkezik. A diétás étkezés igénybevétele csak orvosi igazolással kérhető.

Kisgyermeknevelők étkezéssel kapcsolatos feladatai

Míndezek mellett kisgyermeknevelőink fontosnak tartják azt is, hogy a gyermekek jó étvágyáról gondoskodjanak a következő feltételek megteremtésével:

- aktív játéktevékenység biztosítása,
- a sok szabad levegőn tartózkodás - mozgás – a jó hangulat,

- kiegyensúlyozott légkör,
- ízletes tálalás,
- megfelelő mennyiségű étel
- korhoz, egyéni igényhez igazodó étkezés,
- az étkezések közti időben – édesség mellőzése,
- az önállóság biztosítása – megfelelő berendezés, étkezési eszközök,
- kellő idő az étkezésre,
- elegendő alvás.

Szobatisztaságra nevelés

A szobatisztaság komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. Fontos a kisgyermeknevelő és a gyermek jó kapcsolata. Erre a gyermekek többsége kb. 2 éves kor körül érik meg, (anatómiailag, értelmileg, érzelmileg és szociálisan) és mindenféle előzetes szoktatás nélkül 2-3 éves kor között – vagy egyik napról a másikra, esetleg néhány heti próbálkozás után – szobatiszta lesz.

Kisgyermeknevelő szobatisztaságra neveléssel kapcsolatos feladatai:

- Fontos, hogy a felnőtt kezdettől fogva támogassa a gyermeket, együttműködjön vele.
- Ha többször száraz a pelenkája, a kisgyermeknevelő felkínálja a bilit.
- Megismerteti vele a bilit, WC-t.
- A gyermek kezdeményez, de a kisgyermeknevelő a biztató szavaival, felvilágosítással, segítséggel támogatja.
- A kisgyermeknevelő is lehet kezdeményező, de a folyamat során a próbálkozás lehetőségét átadja a gyermeknek.
- Nem szabad hosszú ideig ültetni, erőltetni, figyelembe kell venni a gyermek kompetenciáját.
- Viseljen a gyermek mindaddig pelenkát, amíg ő feleslegesnek nem érzi.
- A kisgyermeknevelő ösztönzi a gyermeket:
  - elismeréssel,
  - a gyermek maga veheti elő a bilit,
  - lehúzhatja a vízöblítő fogantyúját.

Játéktevékenység

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, spontán, belülről motivált, önkéntes, sokoldalúan fejlesztő, szabadon választott tevékenység, amely a világ megismerésének eszköze. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. Ez azt mutatja, hogy a játék a gyermek pszichikai és fizikai fejlődésének egyik legfontosabb eszköze. A játék mindig önmagáért való, maga a cselekvés, az elképzelés okoz örömet a gyermeknek.

A kisgyermeknevelő játéktevékenységgel kapcsolatos feladatai:

- Biztosítja az életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelő játékeszközöket.
- A helyes nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást, példamutatásával segíti a tanulást.
- A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival, saját mintanyújtásával színesíti. Tanácsok, ötletek adása: amikor a kisgyermeknevelő segít, a gyermeknek nem azt mondja meg, hogy mit csináljon, hanem abban vannak a segítségére, hogy amit elkezdett, azt hogyan folytassa.
- A gyermek elmélyült játékához biztosítja a nyugodt légkört, az elegendő időt és helyet, hogy a kisgyermek érdeklődéssel forduljon a környezete felé, kedve legyen ismerkedni az őt körülvevő világgal és tevékenykedni abban.
- Célszerű berendezéssel biztosítja a gyermekek testi épségének, egészségének és nyugalmanak védettségét, így kiküszöböli a balesetveszélyt és a felesleges tilalmakat.
- Biztosítja az öntevékenység és a szabad választás lehetőségét. A játékok a nap folyamán mindig elérhetőek, a gyermek bármikor beléphet és kiléphet a tevékenységből.
- Hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy sikerélménye legyen. A gyermek számára nagy öröm, ha a felnőtt észreveszi, nyugtázza, szavakba foglalja tevékenységét. A kisgyermeknevelő keresi a lehetőséget a gyermek tevékenységének elismerésére, dicséretére.

A folyamatos és rugalmas napirend teszi lehetővé, hogy a gyermek a lehető legtöbb időt tölthessen játékkal a nap folyamán.

- A játéktevékenységet a gyermek magától fejezheti be vagy a kisgyermeknevelő előzetes kérése után. A már használaton kívül levő játékeszközöket állandó helyükre teszi – mintát követő módon – amiben a gyermekek is részt vehetnek.

Nagy hangsúlyt fektetünk az optimális, ingergazdag környezet kialakítására, a nyugtató

színharmóniára és arra, hogy a játékkészlet összeállításának pedagógiai szempontjai érvényesüljenek. A játék pedagógiai értékét az határozza meg, hogy mennyire alkalmas változatos, értékes tevékenységmódok kibontakozására, tartós-e, a gyermekek érdeklődésének megfelelő-e? Minél több tevékenységre ad alkalmat egy-egy játékeszköz, annál változatosabb tapasztalatokhoz juthatnak, tehát jobban fejlődhetnek a gyermekek.

Arra törekszünk, hogy a játékszerek ösztönözzék a gyermekek tevékenységét, és segítsék elő a korosztálynak megfelelő tevékenységi módok kibontakozását. A játékok színe, nagysága, formája fokozhatja pedagógiai értéküket azáltal, hogy felkeltik a gyermekek érdeklődését, vonzzák, csalogatják őket. Változatos, színes játékkészlet segíti az önálló, szabad játékot, a gyermekek aktivitásának, kreativitásának kibontakozását:

- a manipulációs játékok: Montessori korongok, kockák, kosarak, vödörök stb.
- az építő konstruáló játékok: túske-, Gabi-, DUPLO-, mágneses-, LEGO építők stb.
- az utánozó és szerepjátékok eszközei: konyhabútor és kellékei, tűzhely, fodrász kellékek, orvosi felszerelés, babasarok, babakocsi, bábok, ruhaneműk, stb.
- logikai játékok: fakirakók, puzzle, mágneses formák,
- a nagymozgásokat fejlesztő játékok: motor, futó bicikli, különböző mászóakák, talicska, labdák, csúszda, alagút stb.
- Alkotó játékok eszközei: homokozó és eszközeik, rajzeszközök, festékek, gyurma- sólisztgyurma, gyöngyök, olló, ragasztó.

A gyermekek tevékenységéhez szükséges játékeszközök mennyisége és minősége kielégítő. Az állandó magas gyermeklétszám is hozzájárul ahhoz, hogy jobban elhasználódnak a berendezési tárgyak és felszerelések, ezért folyamatosan cseréljük, bővítjük, fejlesztjük az eszközrendszert – a lehetőségeinkhez mérten.

A mozgás

A mozgás életszükséglet, feltétele a szervezet harmonikus, összehangolt működésének. A mozgásfejlődés szerves része a bölcsődés korban zajló sokirányú fejlődésnek, befolyásolja a pszichoszomatikus fejlődést. Fontos szerepe van az értelmi fejlődésben, a személyiségfejlődésben, a kompetencia kialakulásában, feltétele és eszköze a tapasztalatszerzésnek, a megismerő folyamatoknak. A tapasztalás minősége szempontjából nagyon fontos, hogy a gyermek saját érdeklődését követve aktívan mozogva kerüljön új helyzetbe. Sikerélményhez vezet, ha egy mozgásformát a gyermek önmaga vesz fel, tudja, hogy mire képes, meddig tud elmenni. Saját belső készletével, hogy a környező világ ingerére új, magasabb helyzetbe kerüljön. Bővül a figyelme, elsajátítja a koncentrációt a mozgása

összerendezésére, megtanulja használni a testét és azt, hogyan tudja szabályozni a mozgását.

A kisgyermeknevelő mozgásfejlesztéssel kapcsolatos feladatai:

A mozgásfejlesztés a csoportszobában és az udvaron egyaránt megvalósul. A kisgyermeknevelő biztosítja a megfelelő mozgásteret, az alkalmat, az időt arra, hogy a gyermekek szabadon gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. A csoportszobákban is használnak mobilizálható, mozgásra ösztönző eszközöket a gyermekek a csúszó, mászó, bújó és egyensúlyozó feladatokhoz. A szabadban is sok lehetőség adódik a változatos mozgásfejlesztő eszközökkel a különböző mozgásformák gyakorlására. A kisgyermek a szabályok megtanulásával biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő eszközöket. A kisgyermeknevelő mindig szem előtt tartja, hogy a gyermekek ruházata, a pelenka, a cipő soha ne legyen túl laza vagy szoros, vagyis a mozgásban ne akadályozza őket.

Mondóka, ének

A bölcsődei ének-zenei nevelés jelentőségét abban látjuk, hogy a nevelés csaknem minden területével közvetve vagy közvetlenül kapcsolatban van:

- Fejleszti a gyermekek harmonikus, koordinált mozgását és ritmusérzékét.
- A daltól kellemes hangulatba, pozitív érzelmi állapotba került gyermek fogékonyabb, érdeklődőbb, érzelmileg is kiegyensúlyozottabb lesz.
- A kisgyermeknevelők tisztán, szép szövegkiejtéssel hangulatosan énekelnek. Ennek hatására segítik a beszéd fejlődését olyan módon, hogy a jól artikulált dal helyesen ejtett hangzóit a gyermek megfigyeli - mert a mondóka és az ének ritmusa lassúbb, tagoltabb a beszédnél – ez által a gyermeknek több ideje van megérteni és pontosabban utánózni azt. E hatás így a beszédképesség fejlődését nemcsak minőségileg javítja, hanem időben is előrébb hozza.
- A közös öröm, az éneklés, (mesélés, mondókázás) együttes élménye olyan érzelmi kapcsolatot teremt, amely a gyermek személyiség-formálásának egyik legnemesebb területe, az összetartozás csíráinak első megnyilvánulása lesz.
- A zörejek, a beszéd, a zenei hangok a környezet megismeréséhez segítik a gyermeket és megkönnyítik a tájékozódást a világban.
- A dalok hallgatása és éneklése közben fejlődik a gyermek hallása, ritmusérzéke, éneklési készsége, alkotókedve. Formálja ízlését, esztétikai fogékonyságát, érzékennyé teszi a környezet hangjai iránt.

A bölcsődei ének-zenei nevelés eszközei: ritmikus mondókák és gyermekdalok, különböző

hangszerek.

A kisgyermeknevelők ének-zenei neveléssel kapcsolatos feladatai:

- Elsősorban a néphagyományunkból merítve versekkel, mondókákkal, énekes játékokkal, népdalokkal ismertetik meg a gyermekeket. Nincs szó direkt tanításról, nincs szükség rá, mert az énekléssel mintát adnak, melynek hatására kedvet kapnak a gyermekek az utánzásra.
- Rövid, a kisgyermek életkorának megfelelő, értékes dalanyag kiválasztása.
- Egy dal eléneklésénél, egy egyszerű vers vagy mondóka eljátszásánál fontos szerepet kap a hangsúly, a szöveg, a dallam, a hangszín és a hozzá tartozó mozgás is, így komplex hatás éri a gyermekeket.
- Az éneklési készség fejlesztése során a dalokat többször ismételve énekelgetik a kisgyermeknevelők, gyermekek igényeihez és figyelméhez, a játék helyzethez alkalmazkodva. Így a gyermekek hallás után sajátítják el azokat.
- A kisgyermeknevelők hangszereket is használnak (fúvócska, rumbatók, dob, kasztanyetta, ujjcsörgő, természetes anyagok és termékek felhasználásával készült hangszerek).
- A gyermekeknek is van alkalmuk hangszerekkel foglalkozni, mert nyitott játékpoliccon megtalálhatóak a csoportszobában.
- A nap folyamán gyakran jelen van az éneklés, a mondókázás: játék közben, játéksituációhoz, eseményhez, mozgáshoz kapcsolva, személyes kontaktussal:
  - személyes kapcsolatú ölbéli játékok:lábmozgató-, kézmozgató-, hintáztató, arc-, kéz-, tenyérsimító, hőcögtető, hangutánzó, altató- ringató gyermekdalok pl. „Cicuska, macuska...”, „Ciróka, Maróka...”
  - évszakok és az időjárás változását követő gyermekdalok: Pl.: „Esik az eső...”, „Fújja a szél a fákat...”, „Süss fel nap...”,
  - ünnepekhez, jeles események kötődően Pl.: „Kis karácsony...”, „Télapó itt van...”, „Ég a gyertya...”,
  - a hangulat befolyásolására: megnyugtató vagy élénkítő dalok pl. „Cini-Cini muzsika...”

Kiemelt célként határoztuk meg a gyermekek ÉNEK-ZENEI NEVELÉSÉT

A magyar zenepedagógia atyja, Kodály Zoltán alkotta meg a gyermekek zenei nevelésének alapjait. Tanítványa, Forrai Katalin pedig kidolgozta a bölcsődei és az óvodai ének-zenei

módszertant. Sok évvel később, Dr. Gállné Gróh Ilona ének-zene tanár munkálkodásának eredményeként megvalósult a Ringató Országos Zenei Nevelési Program, mely a gyermekek ének-zenei nevelését segíti a családban és a bölcsődében egyaránt. Azért választottuk az ének-zenei nevelést kiemelt célként, mert a bölcsődénkben a kisgyermeknevelők a mindennapi munkájuk során tapasztalják, hogy az éneknek és a zenének milyen nagy hatása van a kisgyermekekre, pl. a megnyugtató, a hangolódás, a társas kapcsolat folyamán. A bölcsődénkben vannak kisgyermeknevelők, akik hangszeren játszanak (ezt használják a napi tevékenységeik során) és vannak olyan kisgyermeknevelők, akiknek nagyon szép az énekhangjuk. A napirendbe iktatva minden nap spontán énekelnek a kisgyermekeknek. Az ének és a zene nagyon hasznos, és jól alkalmazható a bölcsőde minden korosztálya számára.

Nagy érték, igazi kincs ez az igényes, a kisgyermek életkorának, érdeklődésének megfelelően összeállított ének-zenei anyag. Segítségünkre van már a beszoktatás időszakában, a szülőtől történő elválás során. Segít az érzelmi biztonság kialakulásában, megteremtésében. Megnyugtató, jókedvre deríti a kisgyermekeket, és a későbbiekben is az évszakok váltakozását, jeles napokat, ünnepeket követő gyermekdalok megismertetése során, a hallás utáni utánzás révén formálódik zenei ízlésük, fejlődik a gondolkodásuk, gyarapszik a szókincsük és segít a társas kapcsolatok, közösség kialakulásában.

Folyamatosan igyekszünk szinten tartani és új ismeretekkel gazdagítani tudásunkat. Ezen kívül közös kisgyermeknevelői továbbképzés anyagaként is foglalkozunk ének-zenével a 0-3-éves korosztály vonatkozásában. Az újonnan megjelenő ajánlott szakirodalmat figyelemmel kísérjük. Az ének-zene által a kisgyermeknevelő és a gyermek kapcsolata elmélyül, bensőséges, meghitté válik. Ez nagyon fontos a kisgyermek harmonikus fejlődése szempontjából, hogy a mai rohanó világunkban derűs érzelmileg gazdagabb és kiegyensúlyozottabb emberekké váljanak a gyermekek.

Vers, mese, bábozás

A vers, a mondóka, a mese szorosan összefüggnek, és nagy hatással vannak a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére. Egy vers elmondásánál is figyelembe kell venni annak ritmusát, a hangszínekkel lehet játszani. Egy néhány szavas mondókát is érdekessé tehetünk, ha játszunk a ritmussal, a hangszínnel vagy változtatjuk a tempót. A bábokkal előadott mese, vers fejleszti és színesíti a gyermekek fantáziáját, akik a kisgyermeknevelők közös bábelőadásait mindig szívesen és boldogan fogadják.

A vers és a mese hatása a kisgyermekekre:

- Hat az érzelmekre, a versnek, a mondókának a ritmusa, a mesének pedig a tartalma.

- Nagy hatással van a kisgyermeknek érzelmi, értelmi – a gondolkodás, az emlékezet, a képzelet, a figyelem – valamint a szociális fejlődésükre. A látás, a hallás, belső képpé alakul, elraktározódik az emlékezetükben. Minél több inger éri őket, annál színesebb lesz az fantáziájuk.
- A szereplővel való azonosulás fejleszti az empátiát.
- Fejleszti a gyermekek beszédképességét, bővíti szókincsüket.
- Elősegíti az önismeret fejlődését.
- A gyermekek egyszerre mulatnak, gyönyörködnek, szemlélődnek, játszanak.
- A mesék a valóságról, a mindennapi élet történéseiről, problémáiról, az emberi kapcsolatokról olyan tapasztalatokat közvetítenek, amelyek megszerzésére más élethelyzetekben nincs lehetőség.

A kisgyermeknevelők irodalmi neveléssel kapcsolatos feladatai

Megfelelő hely és légkör biztosítása. A kisgyermeknek képeskönyvvel való megismertetése, amely kialakítja a könyvek iránti érdeklődést és szeretetet. A kisgyermeknevelő-gyermek kapcsolat mélyebbé válását eredményezi, hiszen a képeskönyv nézegetés, a mondókázás, a mesélés, a bábozás intim kommunikációs helyzet.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység. A vizuális tevékenységek az ábrázolást, képalkotást elősegítő tevékenység.

Az alkotó tevékenységhez minden lehetséges anyagot és eszközt felhasználunk: ceruza, zsírkréta, ecset, gombfesték, kézfesték, kréta, termés, agyag, só gyurma, különböző színű és méretű papír, olló. 1,5 -2 éves kor körül a gyermek felfedezi, hogy a ceruza nyomot hagy a papíron, ide-oda húzogattja, a papír széle sem korlátozza mozdulatait. Magát a cselekvést élvezzi, nem a papírra kerülő vonalat –ez a lengő firka korszaka. A 3. életévben már hasonlóságot tapasztalunk a rajz és a magyarázat között. A fejlődéssel párhuzamosan egyre gyakrabban találkozunk az ábrázolási szándékkal.

A kisgyermeknevelő alkotó tevékenységekkel kapcsolatos feladatai:

- Megismerteti a gyermekeket az anyagokkal és az eszközökkel.
- Változatos lehetőséget kínál: csoportszobában, udvaron.
- Szemlélteti az eszközökkel való bánásmódot, de sohasem mondja meg, hogy mit alkosson a gyermek. Tisztában van azzal, hogy belső értékektől fosztaná meg a gyermeket: hogy figyeljen, lásson, ábrázolja azt, amit ő lát a körülötte lévő világból.

- A gyermekek spontán kezdeményezésére építve segíti az alkotókedv-, a készség kibontakozását.
- A gyermekek számára biztosítja, hogy a nap folyamán, szabadon rajzolhassanak, fessenek, ragaszthassanak és gyurmázhassanak. A feltételek biztosításánál figyelembe veszi a csoportba tartozó gyermekek fejlettségi szintjét.
- A gyermeki alkotásokat elismeri és tiszteletben tartja, a kisgyermek dönt annak sorsáról: „kiteszi” az alkotások közé vagy haza viszi.

Egyéb tevékenységek

Az örömforrásai az „én csinálom” élmények együttességének, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak, és kiléphetnek az adott tevékenységből. Az önkéntesség nagyon fontos. Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez, megoldásához, a környezet megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak(pl. babafürdetés, viráglocsolás, falevél gyűjtögetése talicskába, makkok gyűjtögetése vödörbe stb.).

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

8.1. Az igénybevétel módja

A jelentkezés a bölcsődénkbe egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A gyermek felvételéről vagy elutasításáról a szülőt/törvényes képviselőt írásban értesítjük. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

A felvételt kérheti:

- a szülő
- a szülő hozzájárulásával:
- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a háziorvos,
- a család- gyermekjóléti szolgálat,

- a gyámhatóság.

A bölcsődei ellátás megszűnése

- a gyermek a 3. életévét betöltötte, óvodába felvételt nyert
- a gyermek a 4. életévét betöltötte
- a szülő kérelmére
- egyéb ok
- ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig,
- meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható
- az intézményvezető az ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

A bölcsődei alapellátás és az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatásának első lépése a *Kérelem* benyújtása a bölcsőde vezetőjénél. Ezt kezdeményezheti a szülő/gondviselő vagy a szülő/gondviselő hozzájárulásával a Család- és Gyermekjóléti Központ, a körzeti védőnő, a házi orvos, a gyámhivatal. A dokumentum kitöltése után a bölcsőde vezetője a szülőnek/gondviselőnek bemutatja a bölcsődét és kötetlen beszélgetés során ismerteti a Napirendet, illetve megválaszolja a szülő által feltett kérdéseket. Bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azoknak a szülőknek a gyermekeit, akik munkavégzést folytatnak. A bölcsődei felvétel biztosításának megkezdése előtt elkérjük a szülőtől/gondviselőtől a szükséges okmányokat:

- a szülő/gondviselő személyi azonosságát igazoló okiratokat, lakcímet igazoló hatósági igazolvány
- a gyermek társadalombiztosítási igazolványát,
- a gyermek lakcímet igazoló hatósági igazolványát,
- a gyermek egészségügyi kiskönyvét/ oltási kiskönyvét,
- munkáltatói igazolásokat
- rendszeres gyermekvédelmi támogatásról szóló jegyzői határozat

A beszoktatás megkezdése előtt a bölcsőde vezetője kitölti a beiratkozáshoz szükséges *Megállapodást*, amely a bölcsőde és a szülő/gondviselő között jön létre. Ez után a szülő kitölti

a szükséges nyilatkozatokat (Adatkezelési nyilatkozat, Szülői hozzájáruló nyilatkozat fénykép- és videofelvétel készítéséhez). A szülő Gyvt.21/B § (1) bekezdés a) pontja szerint ingyenes bölcsődei gyermekétkezés normatív kedvezmény igénybevételéről nyilatkozhat az alábbi jogcímek alapján:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- a gyermek tartósan beteg vagy fogyatékos
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek
- családjában három vagy több gyermeket nevelnek,
- nevelésben rendelt el a gyámhatóság
- családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb nettó munkabér összegének a 130%-át.

A szükséges dokumentumok kitöltése után a gyermeknek megkezdődik a bölcsődei ellátása.

9. TÁJÉKOZTATÁS

A bölcsődei szolgáltatásról az érdeklődők több módon is tájékozódhatnak:

- Az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza a bölcsődéssel kapcsolatos eljárási rendet.
- A bölcsődékben mind személyesen, mind telefonon vagy akár honlapon keresztül is lehet tájékoztatást kérni.
- A bölcsődén belül szülői értekezletek, hirdetmények, valamint a szülők és a bölcsőde dolgozói közötti beszélgetések, illetve a gyermek családi füzetek teszik folyamatossá az információcserét. A családi füzetben a „saját” kisgyermeknevelő rendszeres írásbeli tájékoztatást ad a gyermek fejlődéséről.

Használata lehetőséget ad a családi és bölcsődei nevelés összehangolására, ezáltal javítja a nevelés-gondozás minőségét, nem helyettesíti a közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzetet, hanem kiegészíti azokat. Természetesen elsősorban a gyermekről szól, az ő fejlődését, kapcsolatait, személyiségét tükrözi, az őt nevelő-gondozó felnőttek számára. A szülő írása lényegében arról szól, hogy a gyermek milyen nevelői magatartás, módszer következtében hogyan fejlődött. A kisgyermeknevelők képet kapnak tehát a kisgyermek szokásairól, a fejlődéséről, ugyanakkor a szülői magatartásról és a családi légkörről is. Ez azért fontos, mert a kisgyermeknevelőnek ismernie kell a szülő viszonyulását a kisgyermekhez, hogy ahhoz tudja igazítani a bánásmódját és szükség esetén kompenzálni, korrigálni vagy pótolni tudja a családi hatásokat. A kisgyermeknevelők arra törekednek,

hogy írásaik tartalmas közlések legyenek, hogy a szülők elegendő információt kapjanak. Az aprólékos gondossággal leírt pillanatképek, sokat mondanak a szülőnek, továbbá arra ösztönözheti, hogy otthon hasonlóképpen próbálkozzanak a gyermek nevelésével-gondozásával. A szakemberek által igényesen elkészített írás olyan értékeket közvetít a család számára, amelyek hozzájárulnak a gyermekek testi-lelki egészségvédelméhez, a szülői kompetencia erősítéséhez. A bölcsődénkben a szülők többsége partner a családi füzet használatában, gyakran válaszolnak a kisgyermeknevelő bejegyzéseire, visszajelzéseikkel segítik a munkánkat. Az évek során az is előfordult, hogy a későbbiekben, a pontos bejegyzések alapján anamnézisnek használták a családi füzetet.

- A bölcsődék nyári nyitva tartásáról a fenntartó minden év február 15.-ig tájékoztatja a szülőket.
- Fontosabb eseményekről a sajtó bevonásával is nyújtunk információt.

Fogadónap

Az5 sz. Őzike Bölcsődében minden kedden 9 órától-13 óráig fogadónap van.

Ezen a napon az érdeklődő szülők megtekinthetik a bölcsődét, tájékozódhatnak a jelentkezés feltételeiről, kitölthetik a bölcsődei felvételi kérelmet. A bölcsődébe járó gyermekek szülei is gyakran fordulnak kérdéssel vagy kérnek tanácsot, esetleg hivatalos igazolást ezen a napon.

Bölcsődei tájékoztató

Minden gondozási egység öltözőjében a kihelyezett üzenő falakon tájékozódhatnak a szülők az aktuális eseményekről, információkról.

A bölcsőde rendelkezik honlappal, amely ezen a címen érhető el:
<https://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek/5-sz-ozike-bolcsode/galeria/>

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Igénybe vevők:

A szülők a Házi rendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az Érdekképviselői Fórumnál

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,
- a Gyvt. által biztosított irat betekintési jogának megtagadása esetén.

Az Érdekképviselői Fórum egy évben egyszer ülésezik, a nevelési- gondozási év kezdetén, amikor megválasztásra kerülnek az érdekképviselői tagok. Panasz esetén az intézmény vezetője, illetve az Érdekképviselői Fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az Érdekképviselői Fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

0-3 éves kisgyermek joga, hogy

- biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben élhessen, fejlődhessen
- fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítva legyenek
- veszélyhelyzetben azonnali segítséget kapjon
- szükség esetén szakemberek segítsék fejlődését
- lehetősége legyen a játékhoz, tapasztalatok szerzéséhez
- fogyatékoság vagy rossz szociális körülmények esetén is megkapjon minden segítséget a lehetséges fejlődéshez, a jobb életminőséghez
- rendszeres egészségügyi felügyeletben részesüljön

A szülő joga, hogy

- megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését, gondozását bízta
- ismerje meg a nevelési, gondozási elveket, melyek alapján gyermekét nevelik, gondozzák,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőktől,
- megismerhesse a gyermekcsoportok életét
- a bölcsőde működéséről véleményt mondjon
- javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban
- panaszával az Érdekképviselői Fórumhoz forduljon

Aszülő kötelessége, hogy

- amennyiben igénybe veszi a szolgáltatást, úgy fogadja el a bölcsőde házirendjét

Személyes gondoskodást végzők:

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi

XXXIII. törvény, egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény. Ezen előírások mellett az Érdekképviselői Fórum, a Közalkalmazotti Tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogaikat érvényesíteni tudják.

A kisgyermeknevelő joga, hogy

- alakítsa a bölcsőde életét, a nevelési, gondozási elveknek megfelelően
- módszereket szakmailag önállóan gyakorolja,
- munkájához szükséges feltételek biztosítottak legyenek
- részt vegyen a továbbképzéseken
- megillessen a lelkiismereti szabadság, de tisztelet és tolerancia legyen benne a másfajta világnézeti megnyilvánulások és etnikum iránt

A kisgyermeknevelő kötelessége, hogy

- a nevelési, gondozási feladatokat a szakmai elveken a törvényben és a jogszabályokban rögzített előírásoknak megfelelően meghatározott munkaidőben a bölcsődevezető irányításával és ellenőrzésével lássa el
- tiszteletben tartsa a gyermekek személyiségét és jogait
- együtt működjék a családdal, tiszteletben tartsa a családi nevelést,
- etikusan kezelje a családról szerzett információkat
- hivatásbeli kötelezettségeként végezze gyermekvédelmi feladatát,
- különleges gondossággal, felelősséggel foglalkozzék a hátrányos helyzetük miatt rászorulókkal
- folyamatos önképzéssel biztosítsa a naprakész szakmai műveltséget

A kisgyermeknevelőket segítő szakember joga és kötelessége, hogy

- a gondozási-nevelési elvek által meghatározott kereteken belül, szakképzettségének megfelelően segítse a rászoruló gyermekeket illetve a bölcsőde munkáját.
- továbbiakban a jogok és kötelességek megegyeznek a kisgyermeknevelőjével.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA

11.1. Kisgyermeknevelők

- A vezetői, illetve csoportvezetői értekezletek lehetőséget biztosítanak az új törvények szakmai elvárások, illetve az intézményen belüli kihívások, feladatok megbeszélésére.

- A kisgyermeknevelőink kötelező szakmai továbbképzéseken vesznek részt. A továbbképzés tervezetten, egyéni továbbképzési időszakokban történik. A továbbképzési időszak tartama négy év.
- Házi továbbképzéseken, szakmai napokon, konferenciákon való részvétellel lehetőség nyílik a dolgozók tudásának frissítésére. Az összegyűjtött tapasztalatok megbeszélésével is segítjük egymás munkáját. A jó ötletek átadásával lehetőség nyílik a színvonalasabb munkavégzésre. Ösztönözzük, és nagy hangsúlyt helyezünk a kisgyermeknevelőink önképzésére is. Az új szakmai elvárásokról való tájékoztatással, megismertetéssel, munkájukba való adaptálásával.
- A szakdolgozók közül, igyekeznek minél többen elvégezni a Csecsemő- és kisgyermeknevelő BA szakot, szeretnék a tudásukat magasabb szintre emelni.

11.2. Bölcsődei dajkák

A képesítéshez kötött munkaköröket a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 1. sz. és 2. sz. melléklete írja elő. Minden jogszabályban előírt, képesítéshez kötött munkakörben, szakirányú képesítéssel rendelkező munkatársak állnak közalkalmazotti jogviszonyban.

A bölcsődei dajka munkakört szakképzett bölcsődei dajka látja el.

11.3. Konyhai dolgozók

Az intézményünkben HACCP rendszer működik az ellátottak ételmezését továbbra is ennek megfelelően kívánjuk folytatni. Évente egy alkalommal az ételmezésvezető a konyhai dolgozók részére helyi továbbképzést szervez, amit a HACCP dokumentációjában rögzít. Az ételmezésvezető három évente kötelező továbbképzésen vesz részt.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2026. március 01. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága.....²⁰...../2026. (...^{11.17}.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Poór Sándorné bölcsődevezető Dátum: 2026. február ... ^{6.} ... Aláírás: ..... ^{Poór Sándorné} .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum: 2026. február ... ^{17.} ... Aláírás: ..... ^[Signature] .....